

De toekomst van de jeugd in Bos en Lommer

Preventief aanbod in een multiculturele wijk

Bos en Lommer is een stadsdeel in Amsterdam-West. Een groot deel van de 30.000 inwoners is van Turkse of Marokkaanse afkomst. Ze zijn trots op hun buurt en ook de jeugd is zeer betrokken. Rondom de kinderen ligt een uitgebreid netwerk van scholen, activiteiten en zorg. Maar dan komt de overgang naar de middelbare school in zicht. Een school die in 99 procent van de gevallen buiten de eigen wijk staat...

“De meeste kinderen in Bos en Lommer bezoeken een van de tien brede basisscholen in de buurt. Er zijn volop activiteiten voor ze en ook met de ouders is er uitgebreid contact via de school of via ouderactiviteiten”, vertelt projectmanager Marije Bierlaagh. “Maar als de kinderen twaalf zijn, dan verruilen ze hun bekende buurt, hun bekende netwerk en hun bekende school voor een middelbare school elders in de stad. Die overstap

brengt grote veranderingen met zich mee. Het is typisch zo’n moment waarop het fout kan gaan met een leerling. En dat proberen we met Capabel dus voor te zijn.” In opdracht van stadsdeel Bos en Lommer, de gemeente Amsterdam en het ministerie van VWS wordt er binnen het project Capabel continu gewerkt aan een preventief aanbod voor 0 tot 18-jarigen. “Om een doorlopend preventief aanbod neer te zetten, starten we binnen project

Capabel in de bovenbouw van het basisonderwijs. Dat geldt voor elk van de domeinen waar Capabel zich op richt: gezin, onderwijs en vrije tijd. We richten ons dus niet alleen op de kinderen, maar ook op hun ouders en op hun omgeving.”

Kinderen

Soms maakt de leraar van groep 8 zich zorgen over een leerling bij de overstap naar de brugklas. Voor zulke leerlingen is

In opdracht van het stadsdeel Bos en Lommer, de gemeente Amsterdam en het ministerie van VWS ontwikkelt project Capabel achttien jaar lang een samenhangend preventief aanbod voor 0 tot 18-jarigen in Bos en Lommer. Het doel van het in 1991 gestarte project is om de schoolloopbanen van jongeren te bevorderen en daarmee hun toekomstkansen te vergroten. De kracht van de jeugd en hun ouders staat daarbij centraal. De projectperiode 2004-2007 staat in het teken van de 12 tot 16-jarigen en daar hoort ook de overgang van de basisschool naar de middelbare school bij.

De speerpunten van Capabel voor 2006:

A. Gezin:

- Uitproberen van een aanbod opvoedingsondersteuning en ouderbetrokkenheid voor ouders van 12-16 jarigen dat aansluit op het aanbod in het basisonderwijs. Het uitproberen van het aanbod vindt zowel op VO-scholen plaats als in de buurt.
- Inbedden van een structureel aanbod voor alleenstaande ouders.

B. Onderwijs:

- Neerzetten van een doorgaande lijn voor onderwijsondersteuning van kwetsbare leerlingen, startend in de bovenbouw van het basisonderwijs en doorlopend in het VO.
- Doen realiseren van een aanbod aan laagdrempelige huiswerkplekken.

C. Vrije Tijd:

- Optimaliseren van het aanbod voor tieners binnen een doorgaande lijn kinderwerk-tienerswerk-jongerenwerk.
- Vormgeven van participatie als rode draad binnen het vrijetijdsbeleid.

Aan het project is een lange termijn volgonderzoek gekoppeld, uitgevoerd door het Kohnstamm instituut van de Universiteit van Amsterdam. Onderzoekers volgen de jeugd in Bos en Lommer als sinds 1991 en kunnen daardoor zien hoe het gaat met de schoolcarrières en op welke manier Capabel daaraan bijdraagt.

het mentorproject 'Begeleiding naar de brugklas'. Kinderen waarvoor de overgang naar de brugklas wel eens problemen kan opleveren, krijgen een mentor toebedeeld. Als zij en hun ouders dat willen, worden de kinderen begeleid vanaf groep 7 tot en met de eerste klas. "Mentoren zijn studenten die een training van ons hebben gehad", legt Bierlaagh uit. "Zij werken op basis van een vrijwilligersvergoeding en krijgen er soms ook studiepunten voor." Maar studenten zijn toch zeker geen professionals? "Dat klopt", beaamt Bierlaagh. "En dat is hun rol ook helemaal niet. Ze zijn geen vervangende ouder, leraar of hulpverlener. Je moet ze zien als een soort rolmodel, als een oudere broer of zus die je met raad en daad terzijde staat." Iedere mentor begeleidt een groepje jongeren. Juist in dat groepsverband kunnen jongeren nieuwe (sociaal-emotionele) vaardigheden verwerven. Maar er is ook ruimte voor individuele begeleiding en een persoonlijk gesprek.

"Eigenlijk heeft de mentor een brugfunctie van een tijdelijke soort", vindt Bierlaagh. "Het is de bedoeling om te werken aan een structurele begeleiding vanuit het eigen netwerk van de jongere. Ouders, broers, zussen, burens, leraar van school of de trainer van het voetbalteam... Ze zijn allemaal belangrijke componenten van het netwerk rond-

om het kind en ze hebben elk hun eigen rol te vervullen."

Ouders

De ouders van de kinderen die aan het mentorproject meedoen worden bijgestaan door Capabel. "Vooral middelbare scholen klagen over een gebrek aan betrokkenheid bij de ouders. Dat ze alles maar aan de school overlaten", zegt Bierlaagh. "Maar onze ervaring is dat ouders enorm betrokken zijn bij hun kind en dat ze graag willen dat het goed met het kind gaat, ook op school."

Volgens Bierlaagh zijn er twee probleemgebieden als het gaat om ouderbetrokkenheid: "Ten eerste weten ouders vaak niet wat belangrijk is bij de ondersteuning van hun kind in het voortgezet onderwijs. Ten tweede beheersen ze de Nederlandse taal niet altijd goed genoeg om een gesprek op niveau te voeren met school of zorginstelling." Capabel helpt ouders door tweetalige thema-avonden te organiseren in de wijk en, om de banden te verstevigen, op de middelbare school buiten de wijk. "Op de thema-avond Ouder-Kind bijvoorbeeld, gaat het om wat er belangrijk is bij de ondersteuning van je kind", vertelt Bierlaagh. "Een huiswerkplekje bijvoorbeeld en vragen hoe het is gegaan. Maar ook het erop letten of je kind gelukkig is, goed slaapt, goed eet. Op de thema-avond Ouder-

School gaan we in op de rol van school en die van de ouder. Wat verwachten ouders van de school en wat verwacht de school van ouders? Wanneer moet je iemand bellen en wie dan?" De avonden geven ook ruimte aan ouders om onderling ervaringen uit te wisselen en van elkaar te leren.

Omgeving

Een jongere die in een andere wijk naar de middelbare school gaat, komt na schooltijd toch weer terug in Bos en Lommer. Daar staat zijn huis en daar heeft hij z'n vrienden. Bierlaagh: "Op papier is Bos en Lommer een wijk vol nariigheid. Er wonen veel laagopgeleiden, er heerst werkloosheid en er is armoede. Maar de inwoners van Bos en Lommer zijn juist trots op hun buurt en voelen zich betrokken." Ook jongeren willen zich graag voor de wijk inzetten. Zo gaf Capabel vorig jaar aan twintig actieve buurtjongeren een training conflicthantering. Die jongeren fungeren als rolmodellen voor andere jongeren in de buurt. Samen vormen ze een 'pool' van 'mediators' die bij conflicten in de buurt kunnen bemiddelen. "Het concept slaat enorm aan", besluit een enthousiaste Bierlaagh. "Dit jaar hebben de jongeren op eigen verzoek een verdiepingstraining gehad. Ze mogen nu ook andere jongeren gaan trainen. Het is net een olievlek die zich verder en verder uitbreidt."